

kinderombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Rapport

Aanwezig in huis, maar onvoldoende beschermd

Klacht over de manier waarop het Openbaar Ministerie en de politie handelden bij een inval in een woning waarbij een kind aanwezig was

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Kinderombudsman de klacht over het Openbaar Ministerie en de politie gegrond.

Nummer: KOM004/2026

Datum: 5 maart 2026

Aanwezig in huis, maar onvoldoende beschermd

© Kinderombudsman, maart 2026.

Kinderombudsvrouw
Margrite Kalverboer

Kinderen hebben rechten

Deze zijn onder meer vastgelegd in het Kinderrechtenverdrag. De rechten gelden voor iedereen onder de achttien jaar. De Kinderombudsman controleert of de overheid de kinderrechten in Nederland naleeft. Hij doet dit ook bij organisaties in het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdzorg en de gezondheidszorg. De Kinderombudsman heeft verschillende taken.

Onderzoek

De Kinderombudsman doet onderzoek naar onderwerpen die te maken hebben met schending van de kinderrechten. Hij kan ook een onderzoek beginnen naar aanleiding van klachten die binnenkomen over individuele gevallen.

Advies

Op basis van signalen en onderzoeken adviseert hij, gevraagd en ongevraagd, het parlement en verschillende instanties. Hij probeert structurele oplossingen te vinden voor problemen die met de rechten van kinderen te maken hebben.

Bewustwording kinderrechten

Het is belangrijk dat iedereen weet dat er kinderrechten zijn en wat deze inhouden. Dus zowel de kinderen en jongeren zelf, als hun ouders, scholen, de overheid en instanties. Daarom maakt de Kinderombudsman volwassenen, kinderen en jongeren bewust van de kinderrechten.

Meer informatie over het werk van de Kinderombudsman is te vinden op www.kinderombudsman.nl

INHOUD

Samenvatting voor kinderen en jongeren	5
1 De klacht bij de Kinderombudsman.....	6
1.1 Inleiding.....	6
1.2 De klacht bij de Kinderombudsman	6
1.3 Wat ging er vooraf aan de klacht bij de Kinderombudsman	6
2 Wat zijn de bevindingen	7
2.1 Inleiding.....	7
2.2 Wat is er gebeurd	7
2.3 Wat vindt Lisa	7
2.4 Wat vindt moeder.....	8
2.5 Wat vindt het OM	9
2.6 Wat vindt de politie	10
3 Beoordeling	11
3.1 Inleiding.....	11
3.2 De klacht	11
3.3 Het oordeel	11
3.4 Toelichting op het oordeel	11
4 Conclusie en aanbeveling.....	14
4.1 Inleiding.....	14
4.2 Conclusie	14
4.3 Aanbeveling	14
5 Slotbeschouwing	15
Bijlage 1: Het klachtverloop bij de politie en het OM	16
Bijlage 2: Kinderrechtelijk kader	19

Samenvatting voor kinderen en jongeren

Wie is Lisa

Dit rapport gaat over Lisa (niet haar echte naam). Zij is een meisje dat vroeger van zingen, dansen en paardrijden hield. Lisa heeft autisme. Daarom heeft zij een hulphond. Zijn naam is Jack (niet zijn echte naam). Hij is heel lief voor Lisa en helpt haar goed, bijvoorbeeld als ze verdrietig is of het moeilijk heeft.

Wat is er gebeurd

Toen Lisa veertien jaar was, viel de politie het huis binnen waar zij met haar moeder en Jack woonde. Dat gebeurde 's ochtends vroeg. De politie wilde de volwassen broer van Lisa aanhouden die bij hen logeerde. Hij werd van iets strafbaars verdacht. Het Openbaar Ministerie (hierna: OM) had de politie toestemming gegeven voor de inval.

De klacht van Lisa en haar moeder

Lisa en haar moeder dienden een klacht in bij de Kinderombudsman. Hun klacht gaat erover dat het OM en de politie voor, tijdens en na afloop van de inval niet genoeg rekening hielden met Lisa en haar kinderrechten. Lisa heeft nog steeds veel last van de inval.

Het onderzoek van de Kinderombudsman

De Kinderombudsman onderzocht de klacht van Lisa en haar moeder. Daarom sprak de Kinderombudsman met Lisa en haar moeder. Ook stelde de Kinderombudsman vragen aan het OM en de politie. Hierna onderzocht de Kinderombudsman of het OM en de politie goed zijn omgegaan met de kinderrechten van Lisa. Daarbij keek de Kinderombudsman naar drie momenten:

1. de voorbereiding van de inval door het OM en de politie;
2. de uitvoering van de inval door de politie;
3. de nazorg na de inval door de politie.

Wat vindt de Kinderombudsman

De Kinderombudsman vindt het belangrijk dat het OM en de politie hun werk goed kunnen doen. Daar hoort bij dat zij mogen beslissen om iemand in een huis aan te houden als dat echt nodig is. Als het OM en de politie weten dat er een kind in huis is, dan moeten ze voor, tijdens en na de inval rekening houden met de rechten van het kind. Dat betekent bijvoorbeeld dat het kind zo goed mogelijk wordt beschermd tegen geweld. Ook moet het kind informatie krijgen over wat er aan de hand is en moet het kind de kans krijgen om zijn mening te geven en te vertellen wat het nodig heeft. Als het kind een beperking heeft, moet daar rekening mee worden gehouden. Tot slot moet er na afloop hulp zijn voor het kind om de inval te verwerken. In de situatie van Lisa hebben het OM en de politie niet genoeg rekening gehouden met de kinderrechten van Lisa. Daarom vindt de Kinderombudsman dat Lisa en haar moeder gelijk hebben met hun klacht.

Advies van de Kinderombudsman

De Kinderombudsman geeft een advies aan het OM en de politie zodat zij kunnen leren van wat er met Lisa is gebeurd. Dat is ook wat Lisa graag wil: dat andere kinderen niet hetzelfde meemaken als zij. De Kinderombudsman adviseert het OM en de politie om regels te maken waarin staat wat zij voor, tijdens en na een inval doen als er tijdens de inval een kind thuis is. Die regels moeten rekening houden met kinderrechten. De Kinderombudsman adviseert het OM en de politie ook om ervoor te zorgen dat iedereen die daar werkt de regels kent en zich eraan houdt.

1 De klacht bij de Kinderombudsman

1.1 Inleiding

Dit rapport gaat over Lisa.¹ Zij is een meisje dat vroeger van zingen, dansen en paardrijden hield. Lisa heeft autisme. Daarom heeft zij een hulphond. Zijn naam is Jack.² Toen Lisa veertien jaar was, viel de politie rond zeven uur 's ochtends het huis binnen waar zij met haar moeder en Jack woonde. De politie wilde de meerderjarige broer van Lisa aanhouden die bij hen logeerde. Hij werd verdacht van een ernstig strafbaar feit.³ Het Openbaar Ministerie (hierna: OM) had de politie toestemming gegeven voor de inval. Lisa en haar moeder zijn het niet eens met de manier waarop het OM en de politie de inval hebben voorbereid en uitgevoerd. Ook was er volgens hen onterecht geen nazorg voor Lisa, terwijl de inval nog steeds een grote impact op haar leven heeft.

1.2 De klacht bij de Kinderombudsman

De Kinderombudsman heeft op basis van de wet de taak om te toetsen of organisaties, waaronder het OM en de politie, in lijn handelen met de kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag.⁴ Gelet op die wettelijke taak staat in dit onderzoek de volgende klacht centraal:

"Het OM en de politie hielden onvoldoende rekening met de aanwezigheid van een minderjarig kind bij de voorbereiding en uitvoering van de inval in de woning en achteraf werd er onterecht geen nazorg aan het kind geboden."

1.3 Wat ging er vooraf aan de klacht bij de Kinderombudsman

Voordat de moeder van Lisa haar klacht aan de Kinderombudsman voorlegde, diende zij klachten in bij de politie en het OM. Een deel van de klachten ging erover dat de politie en het OM onvoldoende rekening hielden met Lisa. De klachten bij de politie zijn voor een deel behandeld door de Landelijke Eenheid, die verantwoordelijk was voor het arrestatieteam. Het andere deel van de klachten is behandeld door de politie Midden-Nederland, die verantwoordelijk was voor het rechteerteam (zie "bijlage 1" voor een meer uitgebreide beschrijving van het klachtverloop).

¹ Lisa is een door het kind zelfverzonnen naam om haar privacy te beschermen.

² Jack is een door Lisa zelfverzonnen naam om haar privacy te beschermen.

³ De Kinderombudsman koos ervoor om niet op te schrijven waar de broer van Lisa van werd verdacht. Dit deed de Kinderombudsman om de privacy van Lisa te beschermen en omdat het onderzoek niet gaat over de vraag of de inval rechtmatig was.

⁴ Artikel 11b, eerste lid Wet Nationale ombudsman.

2 Wat zijn de bevindingen

2.1 Inleiding

Voor dit onderzoek sprak de Kinderombudsman met Lisa en haar moeder. Ook zijn er schriftelijke vragen gesteld aan het OM en de politie, die grotendeels maar niet volledig zijn beantwoord.⁵ Verder beschikte de Kinderombudsman over diverse stukken, zowel van de moeder van Lisa als van het OM en de politie. Op basis van alle informatie stelde de Kinderombudsman een concept op met de bevindingen. Hierin stond wat er was gebeurd en wat iedereen daarvan vond. Lisa, haar moeder, het OM en de politie mochten hierop reageren. De reacties zijn verwerkt in de tekst voor zover deze relevant waren voor de beoordeling van de klacht.

2.2 Wat is er gebeurd

Op 5 december 2022 viel een arrestatieteam van de politie de woning binnen waar de destijds veertienjarige Lisa en haar moeder woonden. Dit gebeurde rond zeven uur 's ochtends. Het arrestatieteam wilde de meerderjarige broer van Lisa aanhouden. Hij werd verdacht van een ernstig strafbaar feit waarvoor hij later ook is veroordeeld. Het OM had de politie toestemming gegeven voor de inval. Beide organisaties wisten dat Lisa in de woning aanwezig zou zijn op het moment van de inval.

Het arrestatieteam dat de inval uitvoerde, bestond uit vijf politieagenten. Zij forceerden de voordeur van de woning en gingen vervolgens naar binnen. De politieagenten droegen bivakmutsen. Eén van hen ging naar de slaapkamer van Lisa. Hij zei tegen haar dat ze op haar slaapkamer moest blijven. De moeder van Lisa was beneden in de woonkamer. Lisa mocht later pas naar haar toe. De politieagenten die betrokken waren bij de inval hadden geen pedagogische kennis.

Nadat de broer van Lisa was aangehouden door het arrestatieteam, werd hij weggevoerd. Hierna kwam een rechercheteam naar de woning om deze te doorzoeken.

Op 7 december 2022 kwam de wijkagent op bezoek bij de moeder van Lisa. Hij was niet betrokken bij de inval. Moeder vertelde hem dat zij zich zorgen maakte om Lisa omdat zij psychisch kwetsbaar was en heel erg geschrokken was van de inval. De wijkagent adviseerde moeder om tijd te nemen voor de verwerking en wees op hulp die zij vanuit de gemeente kon aanvragen. De wijkagent sprak niet met Lisa.

2.3 Wat vindt Lisa

Lisa vertelt dat zij 's ochtends in haar slaapkamer was toen ze lawaai hoorde. Ze dacht eerst dat de kerstboom was omgevallen. Ze herinnert zich nog dat haar moeder de avond ervoor tegen haar broer zei dat hij het snoer van zijn telefoonoplader niet door de kerstboom heen moest doen. Toen Lisa haar moeder hoorde schreeuwen, dacht ze dat haar moeder een hartaanval kreeg of dat er misschien oorlog was uitgebroken en dat Rusland Nederland was binnengevallen. De dag ervoor ging het op het jeugdjournaal over de oorlog tussen Rusland en Oekraïne.

⁵ De Kinderombudsman mist bijvoorbeeld informatie over hoe het OM het belang en de kinderrechten van Lisa meewoog bij de beslissing om toestemming te geven voor de inval. En op welke wijze het OM rekening hield met Lisa's autisme en psychische kwetsbaarheid. Ook de politie gaf slechts aan *dat* er een belangenafweging had plaatsgevonden maar niet *hoe* daarbij rekening is gehouden met het belang en de kinderrechten van Lisa. Verder gaf de politie aan dat een deel van de vragen over hoe de politie met Lisa was omgegaan tijdens de inval niet (met zekerheid) kon worden beantwoord vanwege het tijdsverloop tussen de inval en het onderzoek van de Kinderombudsman.

Kort hierna kwam een politieagent met een bivakmuts de slaapkamer van Lisa binnen. Hij zei dat ze op haar bed moest gaan zitten. De politieagent vroeg hoe oud Lisa was en of ze wist waar haar broer was. De politieagent sprak verder niet met Lisa. Ze kreeg ook geen uitleg over wat er aan de hand was. De politieagent doorzocht de tassen van Lisa en nam haar mobiele telefoon mee. Hij hield zijn bivakmuts de hele tijd op. Terwijl de politieagent bij Lisa op haar slaapkamer was, hoorde Lisa haar moeder beneden schreeuwen. Lisa mocht niet naar haar toe en dat maakte haar verdrietig. De moeder van Lisa heeft een auto-immuunziekte en is mindervalide; daarom wilde Lisa niet dat zij zich druk maakte.

Na de inval door de politie was de moeder van Lisa druk met de rechtszaak en met andere dingen regelen voor haar zoon. Lisa vertelt dat ze zich alleen voelde en dat ze nergens zin meer in had. Ze mistte haar broer. Lisa heeft een goede band met hem. Hij zou haar de dag van de inval naar school brengen. Lisa werd gepest op school en haar broer zou de pesters aanspreken op hun gedrag.

Volgens Lisa is er na de inval niemand geweest die vroeg hoe het met haar ging of uitleg gaf over wat er was gebeurd. Lisa vertelt dat het haar had geholpen als de politie "sorry" tegen haar en haar hulphond Jack had gezegd. Volgens Lisa kreeg Jack een trap van een politieagent toen hij hen probeerde te beschermen. Lisa vindt het belangrijk dat het OM en de politie leren van wat er is gebeurd zodat andere kinderen niet hetzelfde hoeven mee te maken als zij.

2.4 Wat vindt moeder

Moeder vertelt dat zij samen met haar dochter Lisa woonde. Haar meerderjarige zoon woonde niet bij hen en stond ook niet ingeschreven op hun adres. De politie wist dat hij die nacht bij haar en Lisa logeerde omdat zijn telefoon was afgetapt. De zoon zou die nacht bij zijn moeder en zusje logeren omdat hij geopereerd zou worden. De operatie was niet doorgegaan, maar dat wist de politie niet.

Volgens moeder was haar zoon vóór de inval al in beeld als verdachte. Hij was namelijk al achttien keer staande gehouden. Moeder begrijpt dan ook niet waarom de politie haar zoon niet op een ander moment en op een andere plek kon aanhouden zodat Lisa en zij de inval niet hoefden mee te maken. Moeder begrijpt ook niet waarom het OM de politie toestemming gaf voor de inval.

Wat de inval extra pijnlijk maakte, is dat het op 5 december plaatsvond. Hoewel het gezin geen Sinterklaas meer vierde, zorgde moeder wel altijd voor een cadeautje. Sinterklaas heeft sinds de inval een andere lading voor moeder en Lisa.

Over het moment van de inval vertelt moeder dat zij niet naar Lisa toe mocht. Hierdoor maakte ze zich veel zorgen om Lisa. Moeder weet niet meer hoelang zij uit elkaar zijn gehouden - misschien was het maar voor vier à vijf minuten - maar voor haar gevoel duurde het een eeuwigheid.

Volgens moeder heeft de inval een grote impact gehad op Lisa. Voor de inval was Lisa al kwetsbaar en ontving zij hulp vanuit de ggz. Moeder omschreef de inval als "de bom die alles erger maakte". Lisa werd depressief en moest antidepressiva slikken. Ook werd ze suïcidaal en deed ze een zelfmoordpoging. De hulp die Lisa voor de inval vanuit de ggz ontving, moest worden geïntensiveerd. Verder zorgde de inval ervoor dat Lisa anderhalf jaar lang niet meer naar school ging.

Ze zat in de eindexamenklas van de havo maar kon dit niet afmaken vanwege de impact van de inval op haar geestelijke gezondheid. De hobby's die Lisa voorheen had - zingen, dansen en paardrijden - heeft zij nu niet meer omdat ze hier geen zin meer in heeft en vooral wil slapen.

Er is geen nazorg geweest voor Lisa vanuit het OM of de politie. De moeder van Lisa nam zelf contact op met Slachtofferhulp maar deze organisatie kon Lisa niet helpen omdat zij familie van de verdachte was. Volgens de moeder deed de politie ook geen melding bij Veilig Thuis, terwijl dit volgens haar wel had moeten. Moeder ervaart dat de inval door de politie iets kapot heeft gemaakt, zowel bij Lisa als bij haar. Het vertrouwen in het OM en de politie is bij hen allebei beschadigd. Net als Lisa wil moeder graag dat het OM en de politie leren van wat er is gebeurd met Lisa zodat andere kinderen en hun gezinsleden niet hetzelfde hoeven mee te maken als zij.

2.5 Wat vindt het OM

Het OM licht toe dat de politie een machtiging nodig heeft van een hulpofficier van justitie als zij een woning wil binnenvallen. Het kan zo zijn dat de politie het noodzakelijk acht dat de inval wordt uitgevoerd door een arrestatieteam, bijvoorbeeld in verband met een dreigende situatie. In dat geval moet de hoofdofficier of een daartoe gemachtigde (senior-)officier van justitie daarvoor toestemming geven. Deze toestemming wordt doorgaans telefonisch afgegeven op basis van informatie die de politie aan het OM geeft. Het OM gaat uit van de juistheid en volledigheid van deze informatie.

Het OM geeft aan dat er in de situatie van de broer van Lisa sprake was van een dreigende situatie waarvoor het arrestatieteam moest worden ingezet. De broer van Lisa werd namelijk verdacht van een zwaar delict en vermoed werd dat hij een vuurwapen had.

Volgens het OM is er geen specifiek beleid waarin staat hoe moet worden omgegaan met kinderrechten bij de beslissing om de machtiging voor een inval af te geven. Het is wel zo dat de politie het OM altijd informeert over de gezinssituatie en dat het OM meedenkt in de afweging van proportionaliteit en subsidiariteit. De aanwezigheid van (kleine) kinderen is daarbij een belangrijke afwegingsfactor, ook bij de politie zelf. Volgens het OM wordt bij aanwezigheid van kinderen, als dat mogelijk en verantwoord is, gekozen voor een ander moment of een andere plaats van aanhouding. Als de aard en ernst van het strafbare feit of een reële dreiging of risico's dit vragen, kan het zijn dat er toch tot aanhouding in een woning wordt overgegaan.

In de situatie van Lisa was het OM ervan op de hoogte dat zij tijdens de inval in de woning aanwezig zou zijn. Vanwege het tijdsverloop tussen de inval en dit onderzoek, kan het OM niet meer nagaan of de politie dit tijdens het telefoongesprek aan de hoofdofficier van justitie heeft verteld. De bijzonderheden van het gezin waren bekend bij de politie en zijn ook doorgegeven aan het arrestatieteam.⁶ Het OM gaf aan dat uitstel van de aanhouding of aanhouding op een andere plaats geen optie was. Dat had te maken met de zwaarte van het delict waarvan de broer van Lisa werd verdacht, de mogelijke aanwezigheid van een vuurwapen en het feit dat bekend was dat de hij op dat moment bij zijn moeder thuis was.

Volgens het OM kreeg Lisa na de inval nazorg doordat de wijkagent op bezoek kwam.

Het OM stelt zich op het standpunt dat er correct is gehandeld. Daarbij benoemt het OM dat het zich ervan bewust is dat een aanhouding voor kinderen een heftige ervaring kan zijn. Volgens het OM moet het arrestatieteam zoveel mogelijk rekening houden met het kind als het zijn werk doet.

⁶ Het OM gaf niet aan wat deze bijzonderheden waren.

2.6 Wat vindt de politie

De politie was ervan op de hoogte dat Lisa thuis zou zijn als het arrestatieteam de woning zou binnenvallen. Tijdens de voorbereiding van de inval had de politie samen met het OM een belangenafweging gemaakt. Daarbij zijn de belangen van Lisa ook meegewogen. De politie gaf aan dat zij onder meer had gekeken of de broer van Lisa op een andere plek en op een ander moment kon worden aangehouden. De politie en het OM kozen ervoor de aanhouding niet uit te stellen omdat de broer van Lisa werd verdacht van een zwaar misdrijf. Tijdens de voorbereiding van de inval wist de politie niet dat Lisa autisme heeft en psychisch kwetsbaar was.

Toen het arrestatieteam de woning binnenviel, was Lisa op haar slaapkamer. Volgens de politie kreeg Lisa uitleg van een politieagent over wat er aan de hand was. Normaal gesproken worden kinderen meteen bij hun familieleden gebracht. Dit gebeurde bij Lisa niet. De reden hiervoor was dat Lisa rustig was maar haar moeder emotioneel. Volgens de politie mocht Lisa hierin zelf ook een keuze maken. De politie verwijst daarbij naar de zienswijzen van de commandant en de hulpofficier van justitie. In de zienswijze van de commandant staat het volgende:

"In verband met de reactie van haar moeder, beneden in de woonkamer, maakten wij de inschatting dat we de rustige dochter niet meteen bij haar konden laten. Nadat dit aan moeder was uitgelegd is de dochter naar beneden begeleid. Dit is gedaan volgens onze procedure".

In de zienswijze van de hulpofficier van justitie (die na de aanhouding binnenkwam) staat het volgende:

"Haar dochter is in overleg met mevrouw [achternaam] naar beneden gebracht. Toen de dochter op een gegeven moment vroeg of ze weer naar haar slaapkamer mocht, is ze hier naartoe gebracht."

De politie geeft aan dat zij door het tijdsverloop (tussen de inval en dit onderzoek) niet meer kan nagaan of Lisa de mogelijkheid kreeg om vragen te stellen, of aan haar gevraagd is wat zij op dat moment nodig had en of de politieagent zijn bivakmuts ophield. De politie gaf wel aan dat de betrokken politieagenten geen pedagogische kennis hadden. Volgens de politie heeft zij geen medewerkers in dienst die hier specifiek voor zijn opgeleid.

De politie benadrukt dat de hulphond van Lisa geen trap heeft gekregen tijdens de inval. De commandant verklaarde hierover het volgende in zijn zienswijze:

"Tijdens het betreden van de woning op onze procedurele wijze, was ik als commandant de laatste in rij. Ik zag dat het hondje van mevrouw dermate was geschrokken dat hij trachtte te vluchten via de voordeur, welke niet meer af te sluiten was. Ik heb vervolgens de hond geblokkeerd met mijn been/voet en heb hem heel rustig teruggeduwd in de richting van de woonkamer. Dit om te voorkomen dat de hond de straat op zou vliegen".

Op 14 december 2023 heeft de politie dit ook met moeder besproken tijdens een bemiddelingsgesprek. Met Lisa is hier niet apart over gesproken.

Nadat de broer van Lisa was weggevoerd, kwam een rechercheteam de woning doorzoeken. Doorgaans geeft het rechercheteam zoveel mogelijk uitleg aan familieleden. In de situatie van de broer van Lisa kon er in verband met zijn privacy niet worden verteld waarom hij was aangehouden. De politie geeft aan dat zij de ervaring heeft dat dit vaak tot onbegrip leidt omdat familieleden de noodzaak van de inval hierdoor niet begrijpen.

Volgens de politie kreeg Lisa na de inval nazorg door het bezoek van de wijkagent.

3 Beoordeling

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beoordeelt de Kinderombudsman de klacht van Lisa en haar moeder. De Kinderombudsman doet dit door te toetsen hoe het OM en de politie rekening hielden met de kinderrechten van Lisa die zijn vastgelegd in het Kinderrechtenverdrag (zie "bijlage 2" voor een toelichting op de relevante kinderrechten). Bij deze toetsing is aangesloten bij het stappenplan "het beste besluit voor het kind". Hierin staat beschreven hoe een organisatie een besluit kan nemen in lijn met kinderrechten, zonder de belangen van anderen uit het oog te verliezen.⁷

3.2 De klacht

De klacht die in dit onderzoek centraal staat, luidt als volgt: "het OM en de politie hielden onvoldoende rekening met de aanwezigheid van een minderjarig kind bij de voorbereiding en uitvoering van de inval in de woning en achteraf werd er onterecht geen nazorg aan het kind geboden".

3.3 Het oordeel

De Kinderombudsman vindt de klacht van Lisa en haar moeder over het OM en de politie gegrond.

3.4 Toelichting op het oordeel

Lisa en haar moeder klaagden over de handelwijze van het OM en de politie die in feite op drie momenten zag:

1. de voorbereiding van de inval door het OM en de politie;
2. de uitvoering van de inval door de politie;
3. de nazorg na de inval door de politie.

3.4.1 De voorbereiding

Het OM en de politie waren allebei betrokken bij de voorbereiding van de inval. Zij moesten allereerst bepalen of de inval noodzakelijk was. Daarbij waren ze op grond van het Kinderrechtenverdrag verplicht om het belang van Lisa voorop te stellen.⁸ Dit betekende dat zij duidelijk moesten vaststellen wat in het belang van Lisa was en welke van haar kinderrechten mogelijk geschonden konden worden door de inval. Het OM en de politie gaven aan dat zij het belang van Lisa meewogen bij hun beslissing om de inval door te laten gaan maar legden niet uit hoe zij rekening hielden met het belang en de kinderrechten van Lisa. Zij hebben dit destijds niet schriftelijk vastgelegd. Daardoor blijft onduidelijk met welke kinderrechten zij rekening hielden, hoe de verschillende belangen tegen elkaar zijn afgewogen en of het belang van Lisa echt voorop stond.

⁷ Dit stappenplan is gepubliceerd op de website van de Kinderombudsman, zie: [Het beste besluit voor het kind | De Kinderombudsman](#).

⁸ Het belang van het kind voorop (artikel 3 eerste lid Kinderrechtenverdrag); Om een beslissing te nemen waarbij het belang van het kind voorop staat, konden het OM en de politie gebruikt maken van het stappenplan "het beste besluit voor het kind".

Nadat het OM en de politie besloten dat de inval noodzakelijk was, moesten zij de inval zo voorbereiden dat deze in lijn was met de kinderrechten van Lisa.⁹ Uit dit onderzoek blijkt niet dat het OM en de politie in deze fase aandacht hadden voor het belang en de kinderrechten van Lisa.

Op basis van het voorgaande, stelt de Kinderombudsman vast dat het OM en de politie tijdens de voorbereiding van de inval onvoldoende rekening hielden met de kinderrechten van Lisa. Daarom vindt de Kinderombudsman dit klachtonderdeel gegrond.

3.4.2 De uitvoering

Volgens het Kinderrechtenverdrag moest de politie tijdens de inval rekening houden met het belang en de kinderrechten van Lisa.¹⁰ Dit betekende allereerst dat de politie Lisa tijdens de inval zo goed mogelijk moest beschermen tegen elke vorm van geweld.¹¹ De politieagent die naar Lisa toe ging, moest haar op een kindvriendelijke manier informatie en uitleg geven over wat er aan de hand was (voor zover dit op dat moment mogelijk was).¹² Vervolgens moest de politieagent Lisa de gelegenheid geven haar mening, vragen en behoeften kenbaar te maken.¹³ Dit betekende niet dat Lisa inspraak mocht hebben in de manier waarop de politie de inval uitvoerde, maar wel dat er aandacht was voor wat zij op dat moment nodig had, mede gelet op haar autisme.¹⁴

De Kinderombudsman begrijpt dat een arrestatieteam tijdens een inval onder grote druk en spanning werkt om een verdachte aan te houden. Dit betekent echter niet dat de politie geen rekening hoeft te houden met de kinderrechten van het kind dat in de woning aanwezig is. In het geval van Lisa is het onduidelijk hoe de politie met haar kinderrechten omging. Over één punt, namelijk het geven van informatie, spreken Lisa en de politie elkaar tegen: volgens Lisa vroeg de politieagent alleen hoe oud ze was en of ze wist waar haar broer was. Verder sprak hij niet met haar. De politieagent gaf aan dat hij Lisa wel informatie gaf over wat er aan de hand was. Over andere punten gaf Lisa wel een duidelijk beeld, bijvoorbeeld dat zij geen gelegenheid kreeg om haar mening, vragen en behoeften kenbaar te maken en dat de politieagent een bivakmuts droeg. De politie kon, vanwege het tijdsverloop tussen de inval en dit onderzoek, niet meer aangeven hoe dit was gegaan. Wel gaf de politie aan dat zij niet wist dat Lisa autisme heeft en psychisch kwetsbaar was.

De Kinderombudsman vindt dat deze onduidelijkheid niet mag bestaan. Het is de verantwoordelijkheid van de politie om tijdens een inval rekening te houden met de kinderrechten van een kind én om achteraf uit te kunnen leggen hoe zij dit deed (bijvoorbeeld omdat dit in een verslag staat). Omdat de politie dit onvoldoende kan uitleggen, concludeert de Kinderombudsman dat de politie tijdens de inval onvoldoende rekening hield met de kinderrechten van Lisa. Daarom vindt de Kinderombudsman dit klachtonderdeel gegrond.

⁹ Ook bij deze beslissing konden het OM en de politie gebruik maken van het stappenplan "het beste besluit voor het kind".

¹⁰ Het belang van het kind voorop (artikel 3 eerste lid Kinderrechtenverdrag).

¹¹ Het recht op ontwikkeling (artikel 6 Kinderrechtenverdrag) en het recht op bescherming tegen geweld (artikel 19 Kinderrechtenverdrag).

¹² Het recht op informatie (artikel 17 Kinderrechtenverdrag).

¹³ Het recht op participatie (artikel 12 Kinderrechtenverdrag).

¹⁴ Het recht op bijzondere zorg voor kinderen met een beperking (artikel 23 Kinderrechtenverdrag).

3.4.3 De nazorg

Op basis van het Kinderrechtenverdrag moest de politie ook na de inval rekening houden met het belang en de kinderrechten van Lisa.¹⁵ Hoewel de inval zich niet direct op Lisa richtte, was zij er wel getuige van en had het gevolgen voor haar geestelijke gezondheid en ontwikkeling.¹⁶ Dit verplichtte de politie om na afloop van de inval de tijd te nemen om Lisa op een kindvriendelijke manier informatie en uitleg te geven over wat er was gebeurd en waarom (zonder de privacy van haar broer te schaden).¹⁷ Vervolgens moest de politie Lisa de gelegenheid geven om haar mening, vragen en behoeften (voor herstel) kenbaar te maken.¹⁸ Dit moest gebeuren op een manier die rekening hield met haar autisme.¹⁹ Tot slot moest politie ervoor zorgen dat Lisa kon worden doorverwezen naar een organisatie die haar passende zorg kon bieden, gericht op haar herstel, zodat zij zich weer veilig en gezond verder kon ontwikkelen.²⁰

De Kinderombudsman vindt dat de politie het belang en de kinderrechten van Lisa niet vooropstelde door haar na de inval geen enkele vorm van nazorg te bieden. De wijkagent is weliswaar op bezoek geweest maar hij was niet betrokken bij de voorbereiding of uitvoering van de inval (omdat dit volgens de politie niet mogelijk was) en sprak ook niet met Lisa. Hierdoor ontving Lisa geen kindvriendelijke en op haar autisme afgestemde informatie over wat er was gebeurd en waarom. Ook kon zij haar mening, vragen en behoeften (voor herstel) niet kenbaar maken aan de politie (bijvoorbeeld over wat er was gebeurd met haar hulphond Jack, wat voor haar erg belangrijk was). Daarnaast werd zij niet doorverwezen naar een organisatie die haar passende zorg kon bieden. Deze handelwijze is niet in lijn met de kinderrechten van Lisa. De Kinderombudsman vindt dit klachtonderdeel daarom gegrond.

¹⁵ Het belang van het kind voorop (artikel 3 eerste lid Kinderrechtenverdrag).

¹⁶ Het recht op ontwikkeling (artikel 6 Kinderrechtenverdrag) en het recht op bescherming tegen geweld (artikel 19 Kinderrechtenverdrag).

¹⁷ Het recht op informatie (artikel 17 Kinderrechtenverdrag).

¹⁸ Het recht op participatie (artikel 12 Kinderrechtenverdrag).

¹⁹ Het recht op bijzondere zorg voor kinderen met een beperking (artikel 23 Kinderrechtenverdrag).

²⁰ Het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld (artikel 39 Kinderrechtenverdrag).

4 Conclusie en aanbeveling

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geeft de Kinderombudsman de conclusie van het onderzoek en doet hij een aanbeveling aan het OM en de politie.

4.2 Conclusie

De klacht die in dit onderzoek centraal stond, luidde als volgt: "het OM en de politie hielden onvoldoende rekening met de aanwezigheid van een minderjarig kind bij de voorbereiding en uitvoering van de inval in de woning en achteraf werd er onterecht geen nazorg aan het kind geboden."

De Kinderombudsman wil benadrukken dat hij het belangrijk vindt dat het OM en de politie hun werk goed kunnen doen. Daar hoort bij dat zij mogen beslissen om iemand in een woning aan te houden als dat echt nodig is. Als het OM en de politie weten dat er op dat moment ook een kind in de woning aanwezig is, zijn zij op basis van het Kinderrechtenverdrag verplicht om voor, tijdens en na afloop van de inval in lijn te handelen met kinderrechten. In de situatie van Lisa hebben het OM en de politie dat onvoldoende gedaan. De Kinderombudsman vindt de klacht van Lisa en haar moeder daarom gegrond.

4.3 Aanbeveling

De Kinderombudsman doet de volgende aanbeveling aan het OM en de politie:

"Stel beleid op waarin wordt vastgelegd hoe het OM en de politie voor, tijdens en na een inval moeten handelen als er een kind in de woning aanwezig is. Zorg ervoor dat dit beleid in lijn is met kinderrechten, dat het bekend wordt gemaakt binnen het OM en de politie en zie toe op de daadwerkelijke naleving ervan."

Bij het opstellen van dit beleid kan gebruik worden gemaakt van het stappenplan "het beste besluit voor het kind".²¹

²¹ Dit stappenplan is gepubliceerd op de website van de Kinderombudsman, zie: [Het beste besluit voor het kind | De Kinderombudsman](#).

5 Slotbeschouwing

In dit rapport stond de klacht van Lisa en haar moeder centraal. Zij vonden dat het OM en de politie bij de inval in hun woning onvoldoende rekening hielden met de kinderrechten van Lisa. De Kinderombudsman vond hun klacht gegrond. De klacht en de situatie van Lisa en haar moeder staan echter niet op zichzelf.

Zo publiceerde de Kinderombudsman in 2017 al een rapport waarin kinderen van gedetineerde ouders vertelden wat zij nodig hadden tijdens en na een inval in hun woning. De Kinderombudsman deed toen meerdere aanbevelingen zodat organisaties, waaronder het OM en de politie, voortaan beter rekening konden houden met kinderrechten.²² Ondanks dit rapport uit 2017, blijft de Kinderombudsman klachten ontvangen. In 2023 oordeelde de Kinderombudsman in de zaak van Anne dat de politie onvoldoende rekening had gehouden met haar kinderrechten toen zij getuige was van de aanhouding van haar vader in hun woning.²³

De Kinderombudsman is niet de enige die aandacht vraagt voor deze kinderen. In 2018 riep de Raad van Europa (hierna: de Raad) landen op om kinderen van gedetineerde ouders beter te beschermen. Volgens de Raad betekende dat ook dat landen ervoor moeten zorgen dat een inval in aanwezigheid van een kind zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Is dat niet mogelijk, dan moet de inval worden uitgevoerd op een manier die in lijn is met kinderrechten.²⁴

Onderzoekers van de Universiteit Leiden constateerden in 2019 dat de politie geen vaste procedure had voor situaties waarin een kind aanwezig was bij een inval. Zij beschreven meerdere knelpunten en stelden dat er meer aandacht moet zijn voor het kind. Ze benoemden ook dat de politie tijdens de inval geen extra schade mag toebrengen aan het kind, bijvoorbeeld door het gebruik van grove taal en het dragen van bivakmutsen. Ook onderstreepten de onderzoekers het belang van het geven van informatie aan het kind en het organiseren van nazorg zodat het kind de inval kan verwerken.²⁵

Dit onderzoek naar de klacht van Lisa en haar moeder laat zien dat het proces bij het OM en de politie helaas nog onvoldoende is verbeterd. De eerdere adviezen van de Raad, de Universiteit Leiden en de Kinderombudsman zijn nog niet voldoende opgevolgd. De Kinderombudsman verzoekt u daarom met klem om de aanbeveling uit dit rapport op te volgen zodat er in de toekomst in lijn gehandeld wordt met kinderrechten bij de voorbereiding, uitvoering en na afloop van een inval waarbij een kind aanwezig is. Uiteraard is de Kinderombudsman bereid hierover met u mee te denken.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

²² Dit rapport is via de website van de Kinderombudsman te raadplegen: [Kinderombudsman-Ziejemijwel-kinderenmeteenouderindetentie-printversie_0.pdf](#).

²³ Dit rapport is via de website van de Kinderombudsman te raadplegen: [Onderzoek naar politie over aanhouding vader in bijzijn van dochter | De Kinderombudsman](#).

²⁴ Te raadplegen via de website van de Raad van Europa: [Recommendation CM/Rec\(2018\)5 of the Committee of Ministers to member States concerning children with imprisoned parents](#).

²⁵ J. Reef & N. Ormskerk, 'Zorg voor kinderen bij aanhouding van ouders. Best practices uit binnen- en buitenland.', *Politie en Wetenschap* 2019/98, p. 9-104.

Bijlage 1: Het klachtverloop bij de politie en het OM

1. De klachten bij de politie

De moeder van Lisa diende op 6, 7, 15 en 28 december 2022 klachten in bij de politie. De klachten zijn deels behandeld door de Landelijke Eenheid van de politie (die verantwoordelijk was voor het arrestatieteam) en deels door de politie Midden-Nederland (die verantwoordelijk was voor het rechercheteam). Hieronder wordt beschreven wat het klachtverloop was, waarbij alléén wordt ingegaan op de klachten die betrekking hadden op Lisa en relevant zijn voor dit onderzoek.

1.1 De klachten bij de Landelijke Eenheid

De klachten die over Lisa gingen en door de Landelijke Eenheid zijn behandeld, luiden als volgt:

- de politie hield bij de inval geen rekening met de psychische klachten van Lisa;
- de hulphond van Lisa kreeg tijdens de inval een trap;
- de politie hield geen rekening met de afspraak op locatie (hierna: AOL) in verband met een veiligheidsplan voor Lisa waardoor het (geheime) adres van moeder en Lisa in het strafdossier van de zoon is gekomen;
- de politie had voor de inval geen contact met de wijkagent die op de hoogte was van de problematiek van het gezin.

Op 28 december 2022 vond een intakegesprek plaats tussen moeder en een klachtbehandelaar van de Landelijke Eenheid. Tijdens dit gesprek lichtte moeder haar klachten toe en gaf zij aan dat ze wil bereiken dat de politie voortaan beter rekening houdt met familieleden als er een inval plaatsvindt.

De klachtbehandelaar vroeg de zienswijze op van de commandant van het arrestatieteam. Hij gaf aan dat hij de hulphond van Lisa géén trap had gegeven. Verder gaf de commandant aan dat hij er niet van op de hoogte was dat er een AOL voor het adres gold. Maar zelfs als die AOL er wel was, had de inval volgens hem moeten plaatsvinden in verband met de ernst van het strafbare feit waarvan de zoon werd verdacht.

De klachtbehandelaar vroeg ook de zienswijze op van de politiemedewerker die optrad als hulpofficier van justitie (en na de aanhouding de woning binnenkwam). Hij gaf aan dat het arrestatieteam ervan op de hoogte was dat Lisa in de woning zou zijn op de dag van de inval. Ook de bijzonderheden van het gezin waren bekend en van tevoren doorgegeven aan de leider van het arrestatieteam. Verder vertelde de politiemedewerker dat hij de hulphond in de woning had gezien maar niet had gemerkt dat hij gewond was of dat er iets met hem was gebeurd. De moeder had ook niet aan hem verteld dat de hulphond was getrapt door een politieagent van het arrestatieteam.

Op 18 januari 2023 deelde de klachtbehandelaar de zienswijzen van de commandant en de politiemedewerker met moeder. Zij liet weten dat zij het niet eens was met de zienswijze van de commandant (maar dat punt ging niet over Lisa en wordt daarom verder buiten beschouwing gelaten).

Op 14 februari 2023 voerde de klachtbehandelaar een bemiddelingsgesprek met moeder en de teamleider van het arrestatieteam. De teamleider vertelde dat het arrestatieteam de zoon van moeder wilde aanhouden omdat hij werd verdacht van zwaar strafbaar feit. Dit is van tevoren getoetst en niet overlegd met de wijkagent omdat de zoon niet op een andere wijze kon worden aangehouden. Moeder lichtte haar klacht toe en vertelde dat zij, haar dochter en de hulphond sinds de inval erg van slag waren.

Er zijn opmerkingen gemaakt over haar moederschap die haar pijn deden. Moeder wilde dat de politie erkende dat het arrestatieteam niet goed met haar en haar gezin is omgegaan. Ook wilde ze graag weten hoe het arrestatieteam omgaat met bewoners die niet op een lijst staan om aangehouden te worden. De teamleider erkende dat een inval een grote inbreuk is op de privacy en ook slachtoffers geeft. Hierna vertelde hij meer over de werkwijze van het arrestatieteam. Ook gaf hij aan dat er niets bekend was over een veiligheidsplan in verband met een AOL. Moeder vroeg waarom zij en Lisa geen hulp ontvingen omdat zij zich ook slachtoffer voelden. De teamleider erkende dat er leerpunten gehaald kunnen worden uit de inval bij moeder en Lisa thuis. Zo had de benadering van en communicatie met moeder anders gekund. De teamleider zou zijn medewerkers hierop aanspreken. Ook vond de teamleider dat het arrestatieteam voortaan nog scherper moet zijn op de impact van hun optreden, waarbij ze mogelijk een melding kunnen maken bij bijvoorbeeld Veilig Thuis of iemand van de hulpverlening. Het inschakelen van de wijkagent is volgens de teamleider niet altijd nodig. Moeder gaf uiteindelijk aan dat zij tevreden was over de behandeling van haar klachten bij de Landelijke Eenheid.

1.2 De klacht bij de politie Midden-Nederland

De klacht van moeder die over Lisa ging en door de klachtencommissie van de politie Midden-Nederland is behandeld, luidde als volgt:

- de politie heeft in het strafdossier van haar zoon de naam van moeder en haar adresgegevens opgenomen. Zo is haar adres niet meer geheim. Dat was wel de bedoeling, gelet op het veiligheidsplan rond haar dochter.

Op 28 augustus 2024 adviseerde de klachtencommissie de klacht van moeder ongegrond te verklaren. De reden hiervoor was dat er op de dag van de inval geen AOL op het adres stond. Het is de politiemedewerker die de adresgegevens aan het OM doorstuurde dan ook niet te verwijten dat hij dit deed. De regels schreven dit namelijk voor. De AOL had er echter wel moeten zijn. Dat is de politie aan te rekenen. De klachtencommissie deed daarom de aanbeveling aan de politie om excuses aan te bieden aan moeder en om ervoor te zorgen dat de AOL op het adres bleef staan zolang Lisa bij haar moeder woonde. Op 3 oktober 2024 liet de politie weten dat zij het advies van de klachtencommissie volgde. Er werden excuses aangeboden aan moeder en het punt over de AOL werd binnen de politie als leerpunt onder de aandacht gebracht.

2. De klachten bij het OM

Op 2 maart 2023 ontving het OM vier klachten van de moeder van Lisa.²⁶ Op 29 november 2023 lichtte moeder haar klachten telefonisch toe aan het OM.²⁷

Alleen de tweede klacht had betrekking op Lisa. Deze klacht ging over de inval in de woning. Moeder gaf hierover aan dat zij niet begreep waarom de inval in hun woning noodzakelijk was. Uit het dossier bleek dat haar zoon al twee weken lang was achtervolgd. Moeder vroeg zich daarom af of hij niet op een eerder moment of ergens anders aangehouden had kunnen worden. Ook gaf moeder aan dat zij vond dat er geen rekening was gehouden met haar en Lisa en met de AOL die op hun adres van toepassing was.

²⁶ Deze klachten waren door de klachtbehandelaar van de politie aan het OM overgedragen. De moeder van Lisa diende ook een verzoek tot schadevergoeding in dat door het OM is behandeld. Omdat dit buiten de bevoegdheid van de Kinderombudsman valt, wordt daar in dit onderzoek verder niet op ingegaan.

²⁷ Er is een tijdsverloop tussen de indiening van de klachten en de telefonische toelichting doordat de klachten in de tussentijd waren opgeschort. De reden hiervoor was dat de klachten betrekking hadden op een lopende strafzaak. Het OM liet dat op 27 maart 2023 aan moeder weten. Nadat de zoon op 3 november 2023 door de rechtbank was veroordeeld tot een gevangenisstraf, liet het OM moeder weten dat de klachtbehandeling werd voortgezet.

Op 2 januari 2024 liet het OM weten dat de klacht van moeder ongegrond was. Volgens het OM wordt de beslissing om een woning binnen te vallen om een verdachte aan te houden niet lichtvaardig genomen. De politie kijkt altijd of er andere mensen wonen op het adres. Daarna worden alle belangen afgewogen. In dit geval vond de officier van justitie het zaaksbelang zwaarder wegen dan de belangen van moeder. De zoon werd verdacht van een ernstig strafbaar misdrijf en er waren aanwijzingen dat hij een gevaar kon vormen voor het arrestatieteam. Daarnaast was zijn telefoon van cruciaal belang voor het onderzoek. Daarom is besloten het arrestatieteam in te zetten en de zoon in de woning van zijn moeder aan te houden. Volgens het OM is dit een afweging die zij moet en mag maken. Verder gaf het OM aan dat de zoon inderdaad op eerdere tijdstippen is geobserveerd. Op dat moment was er nog onvoldoende bewijs om tot aanhouding over te gaan. Zodra er voldoende bewijs was, is de inval gepland. Over de AOL gaf het OM aan dat deze niet meer actief was op het moment van de inval.

Op basis van al deze informatie vond het OM de beslissing om de zoon in de woning van zijn moeder aan te houden gerechtvaardigd en rechtmatig.

Bijlage 2: Kinderrechtelijk kader

1. Inleiding

In dit kinderrechtelijk kader wordt een toelichting gegeven op de kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag die van toepassing waren op de situatie van Lisa.

2. Het Kinderrechtenverdrag

Het Kinderrechtenverdrag is gemaakt door de Verenigde Naties en bestaat sinds 1989.²⁸ De Nederlandse regering keurde het Kinderrechtenverdrag in 1995 goed.²⁹ Sindsdien moet Nederland zich houden aan de kinderrechten die hierin staan. De Verenigde Naties richtten ook een Kinderrechtencomité op dat controleert of landen het Kinderrechtenverdrag naleven.³⁰ Om landen te helpen bij het goed uitvoeren van het Kinderrechtenverdrag schrijft het Kinderrechtencomité General Comments. Hierin legt het Kinderrechtencomité uit hoe één of meerdere kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag moeten worden begrepen.³¹

2.1 Het belang van het kind voorop

In artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag staat dat een organisatie³² het belang van het kind voorop moet zetten als zij een beslissing neemt die het kind (of een groep kinderen) raakt.³³ De verplichting om het belang van het kind voorop te stellen, geldt ook voor het OM en de politie. Om te bepalen wat in een specifieke situatie in het belang van het kind is, kunnen de kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag worden gebruikt. In de situatie van Lisa gaat het om de volgende kinderrechten:

- Het recht op ontwikkeling (artikel 6);
- Het recht op participatie (artikel 12);
- Het recht op informatie (artikel 17);
- Het recht op bescherming tegen geweld (artikel 19);
- Het recht op extra zorg voor kinderen met een beperking (artikel 23);
- Het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld (artikel 39).

1.2 Het recht op ontwikkeling en bescherming tegen geweld

In artikel 6 van het Kinderrechtenverdrag staat dat ieder kind het recht heeft op leven, overleven en ontwikkeling.³⁴ Het begrip ontwikkeling moet breed worden opgevat. Het gaat niet alleen over de lichamelijke maar ook de geestelijke, spirituele, morele, psychologische en sociale ontwikkeling van het kind.³⁵ Als een kind te maken krijgt met geweld heeft dat duidelijk een negatieve invloed op de ontwikkeling van het kind.³⁶ Artikel 6 moet daarom samen worden gelezen met artikel 19 van het Kinderrechtenverdrag. Hierin staat dat ieder kind het recht heeft op bescherming tegen alle vormen van geweld (waaronder ook geestelijk geweld). In artikel 19 van het Kinderrechtenverdrag staat onder meer dat landen er alles aan moeten doen om te voorkomen dat kinderen geweld meemaken. Verder zegt het Kinderrechtencomité dat een kind slachtoffer kan zijn van geweld, óók als het geweld niet rechtstreeks op het kind gericht is. Met andere woorden: artikel 19 van het Kinderrechtenverdrag geldt ook voor kinderen die getuige zijn van geweld, bijvoorbeeld als dat gepleegd is door de politie.³⁷

²⁸ A/RES/44/25

²⁹ *Trb.* 1990, 170.

³⁰ Artikel 43 Kinderrechtenverdrag.

³¹ Zie voor een overzicht van alle General Comments die het Kinderrechtencomité heeft opgesteld: <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/crc/general-comments>.

³² Deze verplichting geldt volgens het Kinderrechtenverdrag voor openbare en particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn, rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten en wetgevende lichamen.

³³ Artikel 3 eerste lid Kinderrechtenverdrag.

³⁴ Het recht op ontwikkeling (artikel 6 eerste lid Kinderrechtenverdrag).

³⁵ UN Document CRC/C/GC/13, par. 62.

³⁶ UN Document CRC/C/GC/13, par. 15

³⁷ UN Document CRC/C/GC/13, par. 72 onder g jo. par. 36.

Tot slot benoemt het Kinderrechtencomité dat algemeen bekend is dat het meemaken van geweld een enorme impact maakt op het leven van kinderen, waarbij slechte(re) schoolprestaties, angst, paniek, depressiviteit en suïcidaliteit expliciet als voorbeelden worden benoemd.³⁸

2.3 Het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld

In artikel 39 van het Kinderrechtenverdrag staat dat een kind dat slachtoffer is van geweld het recht heeft op passende zorg. De overheid moet passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat een kind zo goed mogelijk kan herstellen van het geweld en weer kan re-integreren in de maatschappij. Dit moet gebeuren in een omgeving die goed is voor de gezondheid, het zelfrespect en de waardigheid van het kind. In artikel 39 staat niet beschreven wat passende maatregelen zijn. Dit verschilt per situatie en is afhankelijk van de gevolgen die het slachtoffer heeft ervaren. In ieder geval kan gedacht worden aan de inzet van psychische hulp, medische hulp, het bieden van een veilige omgeving en juridische ondersteuning.³⁹ Het uiteindelijke doel van de passende maatregelen moet zijn dat het kind zich veilig en gezond verder kan ontwikkelen.⁴⁰

2.4 Het recht op participatie en informatie

In artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag staat dat ieder kind het recht heeft om zijn mening te geven als er belangrijke beslissingen worden genomen over zijn leven. Aan de mening van het kind moet passend belang worden gehecht, rekening houdend met de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Artikel 12 moet samen worden gelezen met artikel 17 van het Kinderrechtenverdrag. Hierin staat dat ieder kind het recht heeft op toegang tot informatie omdat dit belangrijk is voor het kind om een eigen mening te kunnen vormen. Het Kinderrechtencomité heeft uitgelegd wat ervoor nodig is om een kind op een betekenisvolle manier zijn mening te laten geven. Daarvoor moeten de volgende vijf stappen worden gevolgd:

- zorg dat het kind goed geïnformeerd zijn mening kan vormen;
- stel het kind in staat zijn mening vrijelijk te uiten;
- weeg de mening van het kind mee in de besluitvorming
- laat het kind weten wat er met zijn mening is gedaan;
- stel het kind in staat om in verweer te komen tegen een beslissing.⁴¹

Het Kinderrechtencomité zegt dat het recht van het kind om zijn mening te geven moet worden gezien als een continu proces. Dit betekent dat het kind tijdens het hele proces betrokken moet worden bij beslissingen die over hem gaan en niet slechts op één moment.⁴²

2.5 Het recht op bijzondere zorg voor kinderen met een beperking

In artikel 23 van het Kinderrechtenverdrag staat dat ieder kind met een beperking het recht heeft op bijzondere zorg. Die bijzondere zorg moet erop gericht zijn dat het kind met een beperking op een zelfde manier gebruik kan maken van zijn kinderrechten en een volwaardig en behoorlijk leven kan leiden.

³⁸ UN Document CRC/C/GC/13, par. 15.

³⁹ M. Blaak e.a., Handboek Internationaal Jeugdrecht, Leiden: Defence for Children 2012, p. 297 (digitale versie).

⁴⁰ Idem, p. 487.

⁴¹ UN Document CRC/C/GC/12, par. 41-47.

⁴² UN Document CRC/C/GC/12, par. 133.

kinder ombudsman

Dit is een publicatie van de
Kinderombudsman

Maart 2026

www.kinderombudsman.nl